

Клим Н.М.
*кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту,
Національний лісотехнічний університет України*
Зборівець Ю.Б.
*аспірант кафедри екологічної економіки та бізнесу,
Національний лісотехнічний університет України*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-448-4-6>

ФІНАНСУВАННЯ ЗЕЛЕНИХ ІНІЦІАТИВ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ СУЧАСНИХ МЕХАНІЗМІВ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ

Фінансування зелених ініціатив в Україні є важливим елементом сталого розвитку, що сприятиме збереженню природних ресурсів, покращенню екологічної ситуації та економічному зростанню. Сучасні механізми фінансування включають до свого складу: державні програми, міжнародну технічну допомогу, грантові конкурси та приватні інвестиції. Значну роль відіграють проекти міжнародних організацій, що в свою чергу спрямовують фінансову підтримку на реалізацію екологічних ініціатив у різних регіонах країни [1; 5].

Основними викликами в фінансуванні зелених ініціатив в Україні є недостатня обізнаність місцевих громад про наявні фінансові інструменти, складність бюрократичних процедур, обмеженість бюджетних коштів та нестабільність економічної ситуації. Наразі існує нагальна потреба у вдосконаленні нормативно-правової бази для стимулювання інвестицій у зелені ініціативи, а також у розвитку державно-приватного партнерства [5].

Можливостями для удосконалення можуть бути: створення спеціалізованих екологічних фондів, розширення співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, впровадження податкових пільг для бізнесу, що інвестує в зелені технології, та розвиток освітніх програм для підвищення екологічної свідомості населення. Не менш важливим є активізація місцевих ініціатив та залучення громад до співфінансування екологічних проектів через краудфандинг та інші інноваційні підходи [8].

З початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в лютому 2022 року Україна зазнала значних економічних, екологічних та соціальних втрат. Незважаючи на триваючі бойові дії, окупацію частини території та звільнення інших, вже зараз активно обговорюються питання повоєнного відновлення країни. Зокрема, представники Єврокомісії у січні 2023 року висловили підтримку ідеї відновлення України на основі «зелених» технологій та інтеграції з Європейським зеленим курсом [4; 5].

Однак, не можна зупинитись на певних ризиках, пов'язаними з реалізацією такої стратегії. Частина науковців та представників бізнесу висловлюють занепокоєння щодо пріоритетності «зелених» інвестицій в умовах необхідності швидкого відновлення виробничих потужностей та інфраструктури. Існують сумніви, що прагнення відновити економіку якомога швидше може призвести до відмови від «зелених» технологій та фінансів на користь традиційних рішень, що несуть значні екологічні ризики.

До повномасштабної війни Україна розглядала «зелені» облигації як основний інструмент для залучення інвестицій у «зелені» проекти. Прогнозувалося, що до 2030 року обсяг таких інвестицій міг би сягнути 36 мільярдів доларів США. Однак масштаб руйнувань, спричинених війною, вимагає значно більших фінансових ресурсів, ніж планувалося раніше. Це створює додаткові виклики для реалізації «зеленої» трансформації економіки.

Концепція «зеленої економіки» тісно пов'язана з фінансуванням зелених ініціатив. Для успішної реалізації «зеленої» трансформації економіки необхідні значні фінансові ресурси. Саме тому питання залучення інвестицій в «зелені» проекти є одним з ключових у контексті переходу до більш сталої моделі розвитку.

Як вказано в дослідженні [7], одним з основних інструментів залучення інвестицій в «зелені» проекти є «зелені» облигації. Однак, як зазначається в тексті, війна в Україні значно ускладнила залучення таких інвестицій та потребує перегляду стратегій фінансування «зелених» ініціатив. Концепція «зеленої економіки» пропонує комплекс заходів, спрямованих на стимулювання економічного зростання за рахунок екологічно чистих технологій. Реалізація цієї концепції вимагає значних фінансових ресурсів та активної участі держави. В умовах війни в Україні питання фінансування «зелених» ініціатив набуває особливої актуальності.

«Зелена» економіка ставить перед собою амбітні цілі, спрямовані на створення сталого майбутнього. Основні завдання такої економіки можна узагальнити наступним чином: зменшення споживання енергії в будівлях, промисловості та транспорті шляхом модернізації та впровадження енергоефективних технологій [2]. Це дозволяє не лише знизити витрати на енергоносії, але й зменшити викиди парникових газів; перехід на електричний транспорт, залізничне сполучення та інші види транспорту з низькими викидами [3]. Це сприяє поліпшенню якості повітря та зменшенню залежності від нафти, інвестування в сонячну, вітрову, гідроенергетику та інші альтернативні джерела енергії для зменшення залежності від викопних палив та підвищення енергетичної безпеки; створення та модернізація інфраструктури водопостачання для забезпечення населення якісною питною водою; перехід на органічне

виробництво, впровадження екологічно чистих технологій та підтримка фермерів у розвинутих країнах; інвестування в відновлення екосистем, зменшення відходів та ефективне використання ресурсів [5].

Реалізація цих завдань потребує значних фінансових ресурсів. Фінансування зелених ініціатив в Україні є одним з ключових напрямків державної політики. Для залучення інвестицій в «зелені» проекти необхідно створити сприятливі умови для інвесторів, розробити ефективні механізми фінансування та забезпечити прозорість та підзвітність використання коштів.

Таким чином, удосконалення механізмів фінансування зелених ініціатив в Україні може стати каталізатором для сталого розвитку та інтеграції екологічних цінностей у всі сфери життя.

Список використаних джерел:

1. Бойко С., Драган, О., і Ткаченко, К. (2020). Сучасні тенденції боргової політики міських рад та напрями її вдосконалення. *Економіка та управління АПК*, 1, 56–67. <http://dx.doi.org/10.33245/2310-9262-2020-155-1-56-67>
2. Булавінець, В. М. (2020). Екологічне оподаткування як інструмент «зелених» фінансів. *Ефективна економіка*, 12. <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8462>
3. Карлін, М. (2018). Проблеми та перспективи використання «зелених» фінансів територіальними громадами: світовий досвід і Україна. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*, 1(13), 148–156.
4. Козарезенко, Л. В. (2023). Детермінанти впровадження принципів «зеленого» бюджетування. *Економічний вісник університету*, 56, 174–182. <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2023-56-174-182>
5. Комісарук, Н. О. (2014). «Зелені інвестиції» як форма бюджетного фінансування заходів з охорони навколишнього середовища. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*, 25, 159–161.
6. Латинін, М., і Біловицька, Ю. (2022). Теоретичні підходи до функціонування механізмів державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки в Україні. *Науковий вісник: Державне управління*, 1(11), 74–91. [https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1\(11\)-74-91](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1(11)-74-91)
7. Хан, М. А., Ріаз, Х., Ахмед, М., і Саїд, А. (2022). Чи справді «зелені» фінанси виконують очікування? Емпірична перспектива. *Borsa Istanbul Review*, 22(3), 586–593. <https://doi.org/10.1016/j.bir.2021.07.006>
8. Ченгчао, Лв, Баоченг, Б., Чієн-Чіанг, Л., і Чживень, Х. (2021). Регіональний розрив та тенденція «зелених» фінансів.